

Σχετικά με το νέο Πρόγραμμα Σπουδών Μαθηματικών Γυμνασίου

Στην ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου φιλοξενείται το νέο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών (ΔΕΠΠΣ) για Δημοτικό και Γυμνάσιο. Είναι η ραχοκοκαλιά πάνω στην οποία θα στηριχθούν τα νέα διδακτικά βιβλία Γυμνασίου και Δημοτικού και πάντως, πρόκειται για το πλαίσιο εκείνο που θα καθορίσει τη Μαθηματική εκπαίδευση στη χώρα μας για τα τουλάχιστον δέκα επόμενα χρόνια. Η εκπόνηση ενός Ενιαίου Πλαισίου Προγράμματος Σπουδών είναι αναμφίβολα εξειδικευμένη και πολυπαραγοντική εργασία, ωστόσο επειδή ακριβώς αφορά στη διαμόρφωση του εκπαιδευτικού προφίλ χιλιάδων μαθητών και η επιτυχία του εξαρτάται σε τελική ανάλυση και από αυτούς που θα κληθούν να τα υλοποιήσουν, θα ανέμενε κανείς το περιεχόμενο και οι στόχοι του να είναι και προϊόν κοινωνικού διαλόγου. Ωστόσο, τα πράγματα κύλησαν αντίρροπα. Από πλευράς των συντακτών του, απουσίασε κάθε είδους παρουσίασή του στο εκπαιδευτικό κοινό, με φυσικό επακόλουθο να εκλείψουν και οι ενδεχόμενες παρατηρήσεις που θα μπορούσαν να το εμπλουτίσουν – διορθώσουν – εξορθολογίσουν και εν τέλει, να το εναρμονίσουν με το εκπαιδευτικό όραμα της κοινωνίας. Η πλήρης έλλειψη διαλόγου θεωρούμε ότι είναι ανησυχητικό φαινόμενο και δυσόιωνο για την εφαρμογή του.

Το παράρτημα Κέρκυρας της Ε.Μ.Ε. διοργάνωσε τον Μάρτιο του 2003 ανοιχτή συζήτηση για το περιεχόμενο του Αναλυτικού Προγράμματος των Μαθηματικών για το Γυμνάσιο. Συνοψίζοντας τα συμπεράσματα της συζήτησης, η Δ.Ε. του παραρτήματος, έχει να κάνει τις εξής παρατηρήσεις:

- Η διδακτική μεθοδολογία της *Διερεύνησης και Ανακάλυψης* (:ενεργητική προσέγγιση της γνώσης) και η *Διαθεματική Προσέγγιση* (:συγκρότηση ενιαίου συνόλου γνώσεων και δεξιοτήτων, ολιστική αντίληψη της γνώσης), περιγράφονται στην εισαγωγή του αναλυτικού Π.Σ. ως αρχές που πρέπει να διέπουν ένα νέο Π.Σ. και μας βρίσκουν σύμφωνους επί της αρχής. Εκφράζουμε όμως επιφύλαξη, κατά πόσο το περιεχόμενο του Αναλυτικού Προγράμματος, υπηρετεί τους στόχους που το ίδιο το Αναλυτικό Πρόγραμμα εισαγωγικά εξαγγέλλει.
 - i) Ο **όγκος της ύλης** που πρέπει να διδαχθεί εμποδίζει την μαθητοκεντρική διδασκαλία, της "ανακάλυψης" της γνώσης, του πειραματισμού, της πρωτοβουλίας κ.λπ διαδικασίες που απαιτούν ικανό χρόνο (τόσο στην αίθουσα διδασκαλίας, όσο και για εργασία στο σπίτι). Όμως, ο **χρόνος** που προβλέπει το Π.Σ. για όλες σχεδόν τις ενότητες είναι ανεπαρκής. Εκτιμάμε ότι αν ένας καθηγητής επιχειρήσει να εφαρμόσει τέτοιες μεθόδους διδασκαλίας, όπως είναι επιθυμητό, δεν θα μπορέσει να καλύψει το πρόγραμμα.

Ως ελάχιστα παραδείγματα αναφέρουμε τα παρακάτω σημεία:

- Η ένταξη του κεφαλαίου **Εξισώσεις και Προβλήματα** (4 πράξεις) στην Α' Γυμνασίου την επιβαρύνει πολύ, με ύλη τεχνητά μετακινήμενη από τη Β' τάξη, στο βαθμό που το ίδιο κεφάλαιο ξαναδιδάσκεται στη Β' Γυμνασίου. Πόσο μάλιστα όταν τοποθετείται πριν από τις πράξεις με ακεραίους, οπότε "απαγορεύεται" η κατασκευή προβλημάτων με αρνητικούς αριθμούς.
- Το κεφάλαιο των **Αναλόγων Ποσών**, περιέχει πλέον πολλά στοιχεία της ύλης των συναρτήσεων της Β' Γυμνασίου, (αντιστρόφως ανάλογα ποσά, παράσταση σημείων, γραφική παράσταση υπερβολής). Όλη αυτή η ύλη θα καλυφθεί ξανά στη Β' Γυμνασίου. Δεν υπάρχει λόγος να επιβαρύνεται η Α' Γυμνασίου με αυτή την ύλη.
- Το σοβαρότερο: Το κεφάλαιο **Θετικοί και αρνητικοί αριθμοί** μεταφέρεται από τη Β' Γυμνασίου στην Α', με προβλεπόμενο χρόνο 15 ώρες, όταν στη Β' Γυμνασίου για το ίδιο θέμα, προβλεπόταν 23 ώρες, χρόνος που βεβαίως στην πράξη ξεπερνούταν κατά πολύ. Θεωρούμε ότι

οι έννοιες που περιέχει είναι δύσκολο να διδαχθούν στην Α' Γυμνασίου (και μάλιστα προς το τέλος της χρονιάς) με τους ρυθμούς που προβλέπει το Π.Σ. Π.χ. *Δυνάμεις ρητών αριθμών με εκθέτη ακέραιο (ορισμός, πρόσημο, ιδιότητες) και Τυποποιημένη μορφή μεγάλων και μικρών αριθμών σε 4 ώρες!*

- Η προσθήκη νέων κεφαλαίων στην Α' Γυμνασίου έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των ωρών που προβλέπονται για τα υπόλοιπα. Π.χ. στις **Βασικές γεωμετρικές έννοιες** οι ώρες μειώνονται δραστηα: Μέχρι τώρα ήταν 29 ώρες, ενώ με το νέο περίπου 22 ώρες. Εκφράζουμε ανησυχία για τον όγκο της ύλης, που επηρεάζει άμεσα την ποιότητα της διδασκαλίας.
- ii) Στην εφαρμογή των νέων μεθόδων διδασκαλίας που εξαγγέλλονται, ο **ρόλος του καθηγητή** είναι καταλυτικός. Χρειάζεται όμως κατάλληλα εργαλεία, τα οποία κυρίως θα πρέπει να του δίνουν το βιβλίο και τα συνοδευτικά βοηθήματα. Έτσι, θα πρέπει να ελκείψει ο φορμαλισμός που διαφαίνεται στο Π.Σ.
- iii) Είναι κατανοητό ότι **ένα Π.Σ. πρέπει να εξελίσσεται και να προσαρμόζεται** στις διδακτικές ανάγκες. Έτσι λοιπόν θα πρέπει **τα βιβλία να είναι ακριβή** και περιεκτικά. Να μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως διδακτικά εργαλεία, δίχως να χρειάζεται η συχνή παρέμβαση με εκ των υστέρων οδηγίες για το τι πρέπει να παραλειφθεί ή να προστεθεί, όπως γίνεται μέχρι τώρα.
- iv) Το Π.Σ. θα πρέπει να είναι **αληθινό, υλοποιήσιμο** και όχι πλασματικό. Να περιέχει δομημένα εκείνη την ύλη που κρίνεται απαραίτητη, να εξασφαλίζει δε, τη δυνατότητα η ύλη αυτή να καλύπτεται εξ ολοκλήρου. Να προβλέπει όπου χρειάζεται σπειροειδή ανάπτυξη της ύλης με επαναλήψεις, δίχως όμως επικαλύψεις.

Τέλος, μας προβληματίζει το γεγονός ότι δεν έχουν παρουσιαστεί δημοσιεύσεις (από ειδικούς και από τους συντάκτες του Π.Σ.), που να υπερασπίζονται και να δικαιολογούν τις αλλαγές (π.χ. γιατί να διδαχτούν έτσι τα ανάλογα ποσά στην Α' Γυμνασίου, ή γιατί να κατέβουν μία τάξη οι ρητοί). Η συζήτηση πρέπει να γίνει (έπρεπε μάλλον ήδη να έχει αρχίσει) πριν την κυκλοφορία των βιβλίων, ώστε η εκπαιδευτική κοινότητα να μην βρεθεί προ τετελεσμένων.

Περιμένουμε την άποψη και τις πρωτοβουλίες που οφείλει να αναλάβει και το Δ.Σ. της Ε.Μ.Ε. Αποτελεί κύριο λόγο ύπαρξής της Εταιρείας η παρέμβασή της στην ουσία των Προγραμμάτων Σπουδών.

Απρίλιος 2003

Η Διοικούσα Επιτροπή του Παραρτήματος Κέρκυρας της Ε.Μ.Ε.

